

українського туризму, коли з'ясовується, чи стане туризм однією з головних статей доходу у бюджеті, як це відбувається у більшості цивілізованих країн світу. Все це визначається тими орієнтирами, що будуть закладені в політику розвитку туризму, тобто, тим на кого буде спрямований наш ринок туристичних послуг. Таким чином, стоїть альтернатива: робити акцент на іноземного споживача чи реанімувати внутрішній туристичний процес.

Обираючи другий шлях розвитку (орієнтація на розвиток внутрішнього туристичного процесу), постаємо перед вибором, в якому саме напрямку працювати: в'їзний чи виїзний туризм розвивати. Так, організація поїздок за межі України – справа доволі прибуткова і на ній заробляють гроші туристичні агенції. Тим часом, у більшості держав закордонний туризм посідає якраз останнє місце. Так, у Японії тільки 5 % турфірм організують поїздки за її межі, решта працюють на іноземний та внутрішній туризм. Тому більш доцільним є розвиток саме в'їзного туризму, адже він дає додаткові робочі місця та валютні надходження.

### **Список літератури:**

1. Розвиток туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marshruty.in.ua/index.php/rozvytok-turyzmu-v-ukraini.php>
2. Смирнов І.Г., Касарева Т.В. Транспортна логістика: Навч. посіб. / І.Г. Смирнов, Т.В. Касарева // — К.: Центр навч. л-ри, 2008. — 224 с.
3. Смирнов І.Г. Логістична модель сталого розвитку туристичної галузі в Україні / І.Г. Смирнов // Вісник Донецького ін-ту туристичного бізнесу. — 2007. — № 11. — С 26—31.

## **ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

*Новікова К.І., к.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД,  
Академія митної служби України,*

*Ковальчук М.В., старший інспектор-ревізор Головного управління  
Міністерства доходів і зборів України в Дніпропетровській області,  
м. Дніпропетровськ, Україна*

Залучення України до світових процесів глобалізації та інтернаціоналізації супроводжується розширенням ролі держави у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), кінцева мета якого полягає у створенні в реальному секторі дієвого постіндустріального сегменту високотехнологічного виробництва інтелектуальної інноваційної продукції,

конкурентоспроможної на світовому та внутрішньому ринку. У широкому розумінні конкурентоспроможність можна визначити як зумовлену економічними, соціальними, політичними чинниками позицію країни або товаровиробника на національному та світовому ринках [1]. Значимість впливу державного регулювання на конкурентоспроможність національної економіки в сучасному глобалізованому світі визначається загостренням конкуренції та зростанням валютно-фінансових потоків між країнами, посиленням втручання міжнародних організацій у регулювання ЗЕД, а також монополізацією ринків товарів та послуг.

Проблеми національної конкурентоспроможності України знаходяться в центрі уваги керівництва і нашої країни, адже за Індексом глобальної конкурентоспроможності у 2013 – 2014 рр., сформованим на рейтинговій основі Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ), Україна посідає 84 місце серед 148 країн, опинившись у рейтингу між Тунісом та Уругваєм, що свідчить про досить слабкі позиції нашої держави на світовому ринку товарів і послуг [2]. Порівняно з минулим роком Україна втратила 11 позицій, але в цілому, все ще зберігає свої конкурентні переваги. Ці результати базуються в основному на великому розмірі ринку України (38 місце в рейтингу) і міцній освітній системі (43 місце з вищої освіти та навчання, і 57 - з початкової освіти). Інституції залишаються найслабшим місцем конкурентоспроможності української економіки. За даною складовою Україна посіла лише 137-е місце з 148 країн світу □ такий результат є одним із найгірших навіть порівняно з найближчими сусідами. У дослідженні наголошується, що для вирішення важливих проблем у майбутньому Україні необхідно вийти на більш стабільний рівень економічного зростання, а найбільш важливою проблемою країни є необхідність капітального ремонту її інституційної структури, яка страждає від непрозорості.

Невідповідність національного регулювання міжнародним практикам закриває перед українськими виробниками найбільш платоспроможні світові ринки та не дозволяє на відповідному рівні конкурувати з іноземними виробниками аналогічної продукції. Однією з ключових проблем України є вкрай низький рівень застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) бізнесом. За підсумками рейтингу 2013 року Україна перебуває на 94 позиції. Це не дозволяє країні повною мірою використати усі переваги ІКТ, створювати сприятливі умови для поширення новітніх технологій в усіх сферах економіки країни. Крім того, державне регулювання є неефективним через наявність корупційних схем. За Індексом сприйняття корупції, який у 2012 році включав 176 країн, Україна із 26 балами зайняла 144 місце, а в рейтингу легкості ведення бізнесу Україна - 137 місце із 185 країн.

Однією з найскладніших проблем стратегії зовнішньоторговельних відносин України є визначення раціонального співвідношення різних векторів у

рамках курсу на входження країни в систему світогосподарських зв'язків. Під впливом світової економічної кризи позитивні наслідки від поглиблення інтеграції вітчизняної економіки до глобального торговельного простору не реалізувалися в повній мірі. Стримуючим фактором розвитку зовнішньої торгівлі стало падіння обсягів світового попиту, а також підвищення рівня використання різних обмежень з боку торговельних партнерів України [3].

Негативний вплив на розвиток зовнішньої торгівлі в Україні протягом 2008-2012 років мали такі внутрішні чинники: відсутність чітко визначеної торговельної політики та експортної стратегії; недостатній рівень інвестування в модернізацію експортоорієнтованих виробництв; низька диверсифікованість експорту; недосконалість фіскальних процедур; криміналізація процедур оподаткування ЗЕД; високі витрати бізнесу на зовнішньоекономічну діяльність; монополізація експортно-імпоротної діяльності крупними компаніями; надмірна зарегульованість підприємництва; не вигідні умови кредитування експорту.

Для підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки України важливим є: підтримка внутрішньополітичної стабільності; розвиток наступальної стратегії на міжнародних ринках; вкладення капіталу в перспективні галузі промисловості; широке інвестування у покращення умов праці та рівня освіти з метою забезпечення країни високоосвіченими працівниками; підтримання соціальної згоди шляхом скорочення різниці у заробітній платі та зміцнення середнього класу; орієнтація на інноваційний розвиток шляхом створення ефективних мотиваційних механізмів здійснення науково-дослідницької діяльності; створення власних виробництв і підвищення рівня зайнятості населення через залучення інвестицій, передусім з внутрішніх джерел; розвиток розгалуженої інституційно-правової інфраструктури інноваційної діяльності на основі кластеризації; подальше застосування методів податкового і митно-тарифного регулювання з метою покращення показників у сфері зовнішньої торгівлі високотехнологічною продукцією та підвищення рівня інноваційної активності підприємств.

### **Список літератури:**

1. Головченко Н. З. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки та її регіонів в умовах глобалізації: методичні підходи / Н. З. Головченко // Держава та регіони. □ 2010. □ Вип. № 2. □ С. 66 - 71.
2. The Global Competitiveness Report 2013 – 2014. Klaus Schwab. [Електронний ресурс] / World Economic Forum. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness/index.html>.
3. Оцінка економічного стану України у 2012 р. [Електронний ресурс] / Національний Банк України. □ Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.